

Põllumajandussaaduste mahepõllumajanduslik tootmine ja turustamine, aruanne 2006

Tellijä: Põllumajandusuuringute Keskus

Töö teostaja: OÜ Jäneda Öppe- ja Nõuandekeskus

Jäneda, september 2005

Kokkuvõte

Mahepõllumajanduslik tootmine on Eestis viimaste aastate jooksul oluliselt laienenud ning nii põllumajandustootjate kui ka tarbijate huvi selle tootmisviisi vastu on suurenenud. Pealegi on Eestis olemas head eeldused mahepõllumajandusliku tootmise laiemaks levikuks tulevikus, kuna Eesti põllumajandustootja on mitmesugustel põhjustel siiani kasutanud vähem pestitsiidide ja mineraalväetisi võrreldes tootjatega teistes riikides.

Mahepõllumajanduse edendamiseks käivitusid Eestis toetusprogrammid juba liitumiseelsel perioodil. Aastatel 2000. ja 2001. maksti "Maaelu- ja põllumajandusturu korraldamise seaduse" alusel mahepõllumajandustoetust. Aastatel 2004-2006 rakendatakse Eestis mahepõllumajanduse toetamiseks Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitikaga kaasnevaid Maaelu Arengu Kava toetusmeetmeid.

Küsitluse tulemuste ja TTI andmete võrdlemine ja analüüs näitas, et tegelikult ei ole mahetootjatel endal selget ülevaadet, mida nad võivad mahetoodanguna müüa ja mida mitte. Samuti oli neile kohati arusaamatu, mida mõelda suulise või kirjaliku viite all.

Küsitluse tulemused näitasid, et mahetootjad realiseerisid suurema osa oma toodangust tavatoodanguna. Samas ei saa küsitluse tulemuste põhjal järeldada, et mahetootjatel ei olnud võimalust mahetoodangut mahedana turustada, kuna selle kohta küsimust ei esitatud.

Taimikasvatustoodangu liikide lõikes erines mahedana realiseeritud toodangu osakaal kogumüügist oluliselt. Nisu ja otra müüdi viitega mahepõllumajandusele alla 15%. Kaera ja segavilja puhul olid müüdü kogused olid väga väikesed. Rukist ja muud teravilja ei realiseeritud üldse mahedana.

Probleeme oli piima ja veiseliha turustamisel viitega mahepõllumajanduslikule tootmisele - kogu piima müügist suudeti realiseerida viitega mahepõllumajandusele vaid 0,4 %, veiseid lihaks realiseeriti 1,1%. Elusveistest realiseeriti mahedana 65,6%, samuti küllalt suur osa elussigadest ja -lambaist (vastavalt 54,7% ja 88,9%).

Mahetootjad on oma mahetoodangu realiseerimisel enam kasutanud suulist ja kirjalikku viidet. Ökomärgi all on mahetoodangut realiseerinud suhteliselt vähe.

Suurema osa maheettevõtete kogutoodangust moodustasid 2004. aastal toetused, mille osakaal kogutoodangus oli üle kahe korra suurem tavatootjatega võrreldes.

Maheettevõtete netolisandväärtusest moodustavad olulise osa (keskmiselt 77,2%) toetused, kusjuures toetuste kogusummast moodustasid mahetoetused 75,1%. Keskmise mahetootja tootis 2004. aastal oluliselt vähem netolisandväärtust (ilma toetusteta) tööjõuühiku kohta võrreldes tavatootjate vastava näitajaga.

EESTI MAAELU ARENGUKAVA 2004-2006 PKT HINDAMINE

Investeeringuvõime analüüsi põhjal võib järeldada, et tavatootjate hulgas oli tunduvalt rohkem neid, kes suutsid tootmisse investeerida suuri summasid: üle 100 000 kr investeeringuid on teinud 33,9% mahe- ja 49,5% tavatootjatest.

EESTI MAAELU ARENGUKAVA 2004-2006 PKT HINDAMINE